

**Департамент освіти і науки Київської обласної державної адміністрації  
Комунальний заклад Київської обласної ради  
«Ржищівський гуманітарний фаховий коледж»**



Затверджую  
В.о. директор Комунального закладу  
Київської обласної ради « Ржищівський  
гуманітарний фаховий коледж»  
С.М.Кушнір  
2022 р.

**ПРОГРАМА**

**індивідуальної усної співбесіди з української мови  
для вступу на основі базової загальної середньої освіти  
(на базі 9 класів)  
для здобуття освітньо-професійного ступеня  
фахового молодшого бакалавра**

Розглянуто і схвалено на засіданні  
предметної екзаменаційної комісії  
з української мови  
Протокол № 1 від 12 травня 2022

Голова комісії  С.В.Войтенко

2022р

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з української мови розроблена з урахуванням чинної Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з української мови (5 – 9 класи) ,затвердженої Міністерством освіти і науки України, яка ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно орієнтованого й діяльнісного підходів до навчання, що зумовлює чітке визначення результативного складника засвоєння змісту базової й повної загальної середньої освіти.

У ній ураховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи на абітурієнтів, сприяти формуванню особистості, готової до активної, творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства.

В основі Програми - новий підхід до навчально-виховної мети курсу української мови, що передбачає виховання абітурієнта як компетентної особистості з високою мовною культурою; формування навичок комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях з обов'язковим дотриманням мовних норм та мовленнєвого етикету; вироблення вміння пізнавати за лексемами й граматичними формами національне світосприймання, ментальність рідного народу.

Досконале володіння державною мовою - важлива умова формування особистості майбутнього молодшого спеціаліста, становлення його високодуховного, національно зорієнтованого світогляду як запоруки професійної кар'єри, передоснови фахової компетенції.

Мета вступної співбесіди – перевірити рівень володіння вступником практичними вміннями та навичками з української мови як основою формування професійних умінь та навичок майбутнього спеціаліста.

Програма курсу «Українська мова» для вступу до Комунального закладу Київської обласної ради «Ржищівський гуманітарний фаховий

коледж» розроблена на основі чинних програм для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Програма складається з пояснювальної записки, чотирьох розділів та рекомендованої літератури для підготовки до співбесіди. У першому розділі вказано вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників з української мови, другий розділ - зміст програми з української мови, третій розділ містить перелік основних тем та понять з української мови, якими повинен володіти вступник (уміти їх застосовувати на практиці). У четвертому розділі наведено критерії оцінювання відповіді вступника на співбесіді з української мови.

Співбесіда проводиться в усній формі. Хід співбесіди відображається в аркуші усної відповіді, де фіксується повнота та правильність відповідей.

## **I. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

Вступники, які проходять співбесіду, мають володіти компетентностями:

- розрізняти звуки мови, визначати голосні й приголосні звуки, їх характеристику, ділити слово на склади, розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування звуків;
- розпізнавати вивчені орфограми і пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- відділяти закінчення від основи, добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;
- пояснювати відомі слова, добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; пояснювати значення фразеологізмів, крилатих висловів;

- розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;
- розрізняти словосполучення й речення, визначати типи підрядного зв'язку в словосполученні;
- визначати структуру речення, вид речення, правильно ставити розділові знаки й обґрунтовувати їх постановку;
- визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, замінювати пряму мову непрямою;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них;
- володіти мовними нормами сучасної української літературної мови (орфографічними, орфоепічними, лексичними, граматичними, стилістичними, пунктуаційними);
- володіти мовленнєвими нормами;
- застосовувати теоретичні знання для створення висловлювань у різних стилях і видах мовлення.

## **II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ**

### **Фонетика і графіка. Орфоепія і орфографія**

Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Подовжені звуки.

Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дз, дзь, дж.

### **Склад, наголос.**

Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі.

Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі.

Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Чергування у-в, і-й.

## **Орфограма. Орфографічна помилка.**

Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження.

## **Будова слова, словотвір, орфографія**

Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.

Вимова і написання префіксів: з-(зі, с-), роз-, без-, пре-, при-, прі.

Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.

Правопис складних і складноскорочених слів.

## **Лексикологія і фразеологія.**

Поняття про лексику, лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів.

Синоніми, антоніми, омоніми.

Загальноновживані слова. Діалектні та професійні слова. Запозичені слова.

Застарілі слова, неологізми.

Поняття про фразеологізми. Фразеологізми в ролі членів речення.

## **Морфологія і орфографія**

Поняття про самостійні та службові частини мови.

**Іменник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменник: назви істот і неістот, загальні і власні назви.

Рід, число, відмінки іменників. Типи відмін іменників. Незмінні іменники. Способи творення іменників.

Правопис відмінкових закінчень іменників.

Правопис найуживаніших суфіксів. Велика буква у власних назвах.

**Прикметник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні і короткі форм прикметників. Ступені порівняння прикметників, їх утворення. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.

Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.

**Числівник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості і складні.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників.

Правопис числівників.

**Займенник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників.

Правопис займенників.

**Дієслово** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова. Види дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Часи дієслів. Дієслова I та II дієвідмін. Особа і число (в теперішньому і майбутньому часі). Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.

**Дієприкметник** як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.

Безособові дієслівні форми на *но-*, *то-*.

Правопис дієприкметників.

**Дієприслівник** як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Правопис дієприслівників.

**Прислівник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.

Правопис прислівників.

**Прийменник** як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники.

Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.

**Сполучник** як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності.

Правопис сполучників разом і окремо.

**Частка** як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки.

Написання часток бо, но, то, от, таки.

Не з різними частинами мови.

**Вигук** як частина мови.

Правопис вигуків.

### **Синтаксис і пунктуація**

Словосполучення. Будова і тип словосполучень за способом вираження головного слова.

**Просте речення.** Види речень за метою висловлювання: розповідні, запитальні спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок, присудок простий і складений; додаток, означення, обставини) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.

Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.

Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення.

Тире в неповних реченнях.

Однорідні члени речення. Узагальнююче слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення.

Розділові знаки при однорідних членах речення.

Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них.

Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнюючі).

Розділові знаки при відокремлених членах.

**Складне речення**, його типи. Складносурядне сполучникове речення. Складнопідрядне речення зі сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними.

Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

**Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог.**

Розділові знаки в прямій мові, цитаті, діалозі.

**Відомості про мовлення**

Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресати (той, хто говорить чи пише) і адреса мовлення, мета й умови спілкування, повідомлення(висловлювання), його зміст і форма. Тема і основна думка висловлювання. Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність. Мовленнєві помилки.

Етика спілкування й етикет.

**Поняття про текст.** Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

**Поняття про стилі мовлення:** розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий і публіцистичний.

**Поняття про тип мовлення:** розповідь опис, міркування.

### **III. ПИТАННЯ ДО СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

1. Значення мови в житті суспільства. Українська мова – національна мова українського народу, одна з форм його національної культури.
2. Українська літературна мова як унормована форма загальнонародної мови.



3. Поняття про звуковий склад. Звуки мови, їх класифікація.
4. Сучасні орфоепічні норми, їх суспільне значення. Вимова звуків і правопис.
5. Поняття про букву. Українська алфавіт. Співвідношення між буквами та звуками.
6. Слово як основна одиниця лексичної системи. Лексичне значення слова. Типи лексичних значень слів.
7. Синоніми: поняття, значення, особливості використання в різних стилях мови.
8. Антоніми й омоніми в українській мові.
9. Активна й пасивна лексика української мови
10. Фразеологізми в мовленні. Багатозначність фразеологізмів.
11. Будова слова. Корінь, суфікс, префікс, закінчення – значущі частини слова.
12. Способи словотвору в українській мові.
13. Уживання м'якого знака.
14. Уживання апострофа.
15. Чергування голосних та приголосних звуків. Найголовніші випадки.
16. Подвоєння букв на позначення подовження й збігу приголосних звуків.
17. Спрощення в групах приголосних і його відображення на письмі.
18. Вимова і правопис префіксів та суфіксів в українській мові.
19. Уживання великої букви.
20. Написання слів разом, через дефіс, окремо.
21. Правопис НЕ, НІ з різними частинами мови.
22. Вимова і правопис слів іншомовного походження.
23. Іменник як частина мови. Загальне значення. Морфологічні ознаки. Синтаксична роль.
24. Рід іменників. Відмінювання іменників

25. Незмінювані іменники й аббревіатури.
26. Прикметник як частина мови. Групи прикметників за значенням. Утворення форм ступенів порівняння якісних прикметників.
27. Числівник як частина мови. Відмінювання й правопис числівників.
28. Займенник як частина мови. Розряди займенників. Відмінювання й правопис займенників.
29. Дієслово як частина мови. Дієслівні форми. Види дієслова та творення видових форм.
30. Особливості дієприслівника й дієприкметника як форм дієслова. Дієприслівниковий і дієприкметниковий звороти.
31. Прислівник як частина мови. Творення й правопис прислівників.
32. Прийменник як службова частина мови. Уживання та правопис прийменників.
33. Сполучник як службова частина мови. Правопис сполучників.
34. Частка як службова частина мови. Правопис часток.
35. Вигук як особлива частина мови. Правопис вигуків.
36. Словосполучення як синтаксична одиниця. Типи підрядних зв'язків.
37. Речення як основна одиниця синтаксису. Просте й складне речення. Граматичні принципи їх розмежування.
38. Двоскладне й односкладне речення. Просте ускладнене речення.
39. Головні члени речення. Другорядні члени речення.
40. Складне речення як синтаксична одиниця. Граматичні ознаки складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення.
41. Складносурядні речення, розділові знаки в них.
42. Складнопідрядні речення, розділові знаки в них.
43. Безсполучникові речення, розділові знаки в них.
44. Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

45. Поняття про стиль. Функціональні стилі української літературної мови.

46. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

#### **IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА СПІВБЕСІДІ**

##### **Загальні положення**

Даний комплекс нормативних критеріїв містить у собі головні вимоги щодо оцінки рівня базової підготовки абітурієнта з української мови.

**Рівень підготовки вступників оцінюється за 200 - бальною системою**

<b>Рівень</b>	<b>Бали</b>	<b>Характеристика</b>
<b>I рівень – Початковий (1-3)</b>	Не складено	Вступник не орієнтується в мовному матеріалі; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, буде лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.
	Не складено	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; буде лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.
	Не складено	Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, має непослідовність викладу, лексика і граматична будова збіднені

<b>II рівень</b> <b>-</b> <b>Середній</b> <b>(4-6)</b>	100-110	Вступник має недостатній рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, не завжди орієнтується в ньому, висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не дає відповіді на поставлене запитання; добір слів не завжди вдалий, лексика бідна
	120	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його наводить приклади; підтверджує висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкрито, але трапляються недоліки за низкою показників: поверхово розкрито питання, бракує єдності стилю, послідовності у викладі матеріалу, наявністю бідного словникового запасу.
	130	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.
		Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами суджень текст; уміє

<b>III рівень</b> – <b>Достатній</b> <b>(7-9)</b>	140-150	наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби, але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами.
	160	Знання вступника є достатньо повними, він вільно володіє вивченим матеріалом, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями
	170	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень
<b>IV рівень</b> – <b>Високий</b> <b>(10-12)</b>	180	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності, наводить доречні приклади
	190	Вступник володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю

		слововживання, досконалістю мовлення
	200	Вступник має системні знання, висловлює і аргументує свою думку, відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання,граматичною правильністю, досконалим мовленням.

### РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З

#### УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Рідна мова: Підручник для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Освіта України, 2018.
2. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Рідна мова: Підручник для 5 класу. - К.: Грамота, 2017.
3. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Рідна мова: Підручник для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Навчальна книга, 2015.
4. Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Рідна мова: Підручник для 6 класу. - К.: Зодіак - Еко, 2018.
5. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Рідна мова: Підручник для 6 класу. - К.: Грамота, 2017.
6. Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Рідна мова: Підручник для 7 класу. - К.: Зодіак - Еко, 2018.
7. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Рідна мова: Підручник для 7 класу. - К.: Грамота, 2017.
8. Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Рідна мова: Підручник для 8 класу. - К.: Зодіак - Еко, 2018.
9. Пентиліук М., Гайдаєнко І. та ін. Рідна мова: Підручник для 8 класу. - К.: Освіта, 2018.

10. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: Підручник для 9 класу. - К.: Генеза, 2018.
11. Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Українська мова: Підручник для 9 класу. - К.: Зодіак - Еко, 2018.
12. Пентиліук М., Гайдаєнко І. та ін. Українська мова: Підручник для 9 класу. - К.: Освіта, 2009.
13. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Українська мова: Підручник для 9 класу. - К.: Грамота, 2019.
13. Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Рідна мова: Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Освіта України, 2018.
14. Авраменко О.М. Українська мова: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Грамота, 2019.
15. Авраменко О.М. Довідник з української мови. - К.: Грамота, 2019.
16. Орфографічний словник. - Тернопіль, 2019.
17. Український правопис. - Х: Фоліо, 2019 .